

Til: Justis- og beredskapsdepartementet

Oslo, 19.06.2017

INNSPILL TIL ARBEIDET MED NY DOMSTOLSLOV

HLF er Norges største organisasjon for mennesker med funksjonsnedsettelse med 62 500 medlemmer. 14,5 % av Norges befolkning over 20 år¹ har en hørselshemming som påvirker hverdagen, som sosial isolasjon og frafall fra utdanning og arbeidsliv. En del av disse har behov for omfattende rehabilitering, mens andre trenger tilrettelegging, hjelpemidler og kunnskap i å mestre sin hverdag. Gruppen av hørselshemmede er mangfoldig og stadig flere rammes av hørselsnedsettelse. Anslag viser at det i 2020 vil være om lag en million nordmenn som vil ha en hørselsutfordring.²

HLF vet at departementet i lengre tid har arbeidet med en revisjon av domstolloven, og at høringsfristen var 1 november 2016. Vi vil allikevel sende inn vårt innspill og håper dette blir tatt med i den videre behandlingen.

Enpersonsutredningen foreslår en videreføring (om enn en språklig oppdatering) av dagens § 137. Den nye paragrafen, § 15-5 (5) er foreslått å lyde: «*Skal noen som er døv eller stum delta i rettsmøtet, skal det brukes tolk. Skal vedkommende avgi sin forklaring for retten, kan dette gjøres gjennom skriftlige spørsmål og svar*». Det er positivt at utredningen foreslår at retten til tolk skal gjelde under hele forhandlingen. Dette opplever vi er i tråd med dagens rettspraksis, selv om det ikke er hjemlet i dagens § 137.

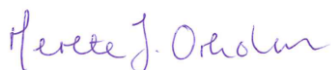
Det som derimot er uheldig og kan gå ut over hørselshemmedes rettsikkerhet er at retten til tolk begrenses til stumme og døve. For det første er det uheldig at et utdatert og stigmatiserende uttrykk som «stum» blir videreført i ny lovtekst. Redegjørelsen for lovforslaget (side 176) bærer stor preg av å være lite oppdatert på problemstillinger knyttet til hørselsrelaterte funksjonsnedsettelse. Det er flere enn døve som bruker tolk. I henhold til NAVs rundskriv § 10-7 Bokstav f – tolkehjelp for hørselshemmede skal domstolsloven tolkes slik at alle: «døve og hørselshemmede har rett til tolking under hele forhandlingen i retten. Videre tolkes loven slik at retten til tolking omfatter både tegnspråk- og skrive-tolk»³. Vi stiller spørsmål til hvorvidt den nye paragrafen, slik den er formulert vil gi rett til skrive-tolk for hørselshemmede.

Tilgang på skrive-tolk er viktig for rettssikkerheten til hørselshemmede. Dagens praktisering og forståelse av regelverket når det kommer til rett til skrive-tolk synes å være noe tilfeldig. Selv om NAV er klar på at § 137 også innebærer rett til skrive-tolk, har Sarpsborg tingrett (LB-2015-52915) ved ett tilfelle nektet å innvilge skrive-tolk til en tiltalt med nedsatt hørsel.

Vi ber departementet i det pågående lovarbeidet om å utarbeide en moderne og inkluderende bestemmelse om rett til tolk. Denne bestemmelsen må gjelde for hele forhandlingen og innebære likeverdig rett til tegnspråktolk, skrive-tolk eller tolk for døvblinde.

Ta kontakt med ness@hlf.no eller mobil 99579667 hvis det er noe dere ønsker en utdypning av eller vi på annet vis kan bidra. HLF ønsker å være en medspiller med det offentlige for å gjøre hverdagen bedre for de hørselshemmede.

Med vennlig hilsen

Merete J. Orholm
Leder av interessepolitisk avdeling

Julie Ness
Interessepolitisk rådgiver

¹ Engdahl B, Tambs K, Borchgrevink HM, Hoffman HJ. Screened and unscreened hearing threshold levels for the adult population: Results from the Nord-Trøndelag Hearing Loss Study. *Int J Audiol.* 2005; 44: 213-230.

² Hearing impairment among adults (HIA). Oslo: Senter for medisinsk metodevurdering, Sintef – a report of a joint project, 2001

³ <https://www.nav.no/rettskildene/Rundskriv/10-7-bokstav-f-tolkehjelp-for-h%C3%B8rselshemmede>